

Raadsvoorstel

Gemeente Lansingerland

Onderwerp	Randvoorwaarden noodopvang asielzoekers en formalisering opgaveteam
Portefeuillehouder	Leon Hoek
Registratienummer	BR2300027
Datum raad	29/06/2023

Gevraagde beslissing:

1. Vaststellen van randvoorwaarden voor noodopvang van asielzoekers op locatie Wilderszijde zoals geformuleerd in T23.02606.
2. Het incidentele bedrag € 289.000 voor incidentele capaciteit toe te kennen in het jaar 2023.
3. Het incidentele bedrag € 289.000 te dekken door een onttrekking uit de Algemene Reserve in 2023.

0. Samenvatting

We verkeren als land in een asielcrisis. Het COA, dat verantwoordelijk is voor de opvang van asielzoekers kan de enorme stroom vluchtelingen niet meer aan. Daarom moeten er in Nederland op korte termijn meerdere crisis-nood, nood en structurele opvanglocaties gerealiseerd worden.

De inzet van de aankomende Spreidingswet is om het Rijk de mogelijkheid te geven om gemeenten te verplichten tot het opvangen van asielzoekers. Volgens de informatie die nu bekend is, wordt van gemeenten verwacht dat zij een opvangplan indienen op basis van het richtcijfer van het aantal opvangplekken.

Het college wil niet wachten op de invoering van de Spreidingswet, maar daarop anticiperen en nu zelf de regie pakken ten aanzien van de (nood)opvang van asielzoekers. Ook zonder wettelijk kader is de crisis bij de opvang van asielzoekers immers een feit en als we proactief opereren hebben we meer ruimte om zelf de regie te houden over de randvoorwaarden.

Het college van B&W heeft besloten een noodopvangvoorziening te realiseren op een kavel ten behoeve van tijdelijke voorzieningen in het project Wilderszijde (kavel direct achter het gemeentehuis).

Zowel de gemeenteraad als het college van B&W wordt met de voorgestelde aanpak in staat gesteld om regie te houden over de mate waarin, de manier waarop en de locatie waar de opvang wordt gerealiseerd en dit in samenwerking met het COA vorm te geven.

Het college is bevoegd te besluiten over (nood)opvang en daarvoor een locatie aan te wijzen. En de gemeenteraad besluit over de randvoorwaarden en de benodigde middelen (al dan niet vooruitlopend op latere dekking vanuit COA/Rijk).

Raadsvoorstel

Gemeente Lansingerland

Bijgaande notitie bevat de randvoorwaarden die de gemeenteraad van Lansingerland stelt aan de noodopvang voor asielzoekers op Wilderszijde.

1. Aanleiding/ context met tijdlijn

We verkeren als land in een asielcrisis. Het COA, dat verantwoordelijk is voor de opvang van asielzoekers kan de enorme stroom vluchtelingen niet meer aan. Daarom moeten er in Nederland op korte termijn meerdere crisis-nood-, nood en structurele opvanglocaties gerealiseerd worden. Ook de gemeente Lansingerland wordt gevraagd hierin een aandeel te leveren.

Opvanglocaties komen in verschillende vormen; crisis-nood- (6-12 maanden), nood (1 tot 3 jaar) en structurele opvanglocaties. Crisis-nood locaties worden georganiseerd en beheerd door de veiligheidsregio's en zijn er voor ongeveer 6 maanden tot maximaal een jaar. De huidige locatie voor ruim 50 asielzoekers aan de Tobias Asserlaan is zo'n crisis-noodlocatie. Deze crisis-noodopvanglocaties hebben tijdelijk wat ademruimte gecreëerd, maar bieden geen structurele oplossing voor de lange termijn. Het is daarom zaak om voor deze langere termijn voldoende opvangcapaciteit te creëren.

De inzet van de aankomende Spreidingswet is om het Rijk de mogelijkheid te geven om gemeenten te verplichten tot het opvangen van asielzoekers Volgens de informatie die nu bekend is, wordt van gemeenten verwacht dat zij voor 1 mei 2023 een opvangplan indienen op basis van het richtcijfer van het aantal opvangplekken.

Het college wil een verplichting vanuit het Rijk voor zijn, en kiest voor een proactieve aanpak. Zowel het college als uw raad wordt met deze aanpak beter in staat gesteld om regie te houden over de mate waarin, de manier waarop en de locatie waar de opvang wordt gerealiseerd. Het uitwerken van dit opgaveplan vergt echter ambtelijke capaciteit, die niet afdoende voorradig is in de huidige formatie. Daarom stelt het college uw raad voor om in te stemmen met de benodigde gelden voor het formeren van het opgaveteam Asielopgave. Om de regie voor opvang zoveel mogelijk als gemeente in de hand te houden zijn de eerste stappen op het gebied van opgave opvang asielzoekers reeds gezet. Op korte termijn worden de eerste kosten gemaakt voor de opstartfase en omwille van de snelheid regelen we middels dit raadsvoorstel de dekking. De route om dit te regelen via de kaderbrief 2024 en begroting 2024 duurt hiervoor te lang.

Dit opgaveteam zal zich focussen op de zogenoemde crisisopvang. De crisisopvang gaat over locaties die 3 jaar kunnen blijven staan. Het opgaveteam gaat niet over een langere horizon dan 3 jaar. De verwachting is dan ook dat het opgaveteam eind 2025 ontmanteld kan worden.

2. Maatschappelijk effect

Door de asielopgave proactief aan te pakken, zorgen gemeenteraad en college van B&W ervoor dat de asielopvang zoveel mogelijk op de voorwaarden plaatsvindt van de gemeente. Hierdoor kunnen wij het maatschappelijk effect deels sturen. Op dit moment is de schatting dat

Lansingerland ongeveer 300 asielzoekers zal moeten opvangen. Wanneer we de tijd hebben om voorzieningen te treffen om de druk op de maatschappij zo laag mogelijk te houden zal de asielopgave voor ons als gemeente beter te behappen zijn.

3. Argumenten

1.1 Nu het college heeft besloten om regie te nemen, is de gemeenteraad in de positie om randvoorwaarden te stellen

Door proactief te handelen en niet het wettelijke kader af te wachten zijn we als gemeente in de gelegenheid zelf de regie te nemen en op onze voorwaarden asielopvang mogelijk te maken. Wachten we op een wettelijk kader dan zullen COA en Rijk de kaders veelal bepalen.

1.2. Het opstellen van randvoorwaarden biedt gelegenheid voor specifiek lokale invulling

In de randvoorwaarden kan de gemeenteraad lokale verenigingen, vrijwilligersorganisaties, gemeenschappen, enzovoorts in de gelegenheid stellen, samen met gemeente en COA, de asielopvang op een goede en passende manier te realiseren. De randvoorwaarden richten zich het aantal asielzoekers, de duur van de opvang, de doelgroep, de voorzieningen, het maatschappelijk middenveld, informatie en participatie, de samenwerking met ontwikkelaars van Wilderszijde en de samenwerking met het COA.

2.1 Om proactief te kunnen handelen heeft het college formatie nodig om inzet te plegen.

De asielopgave vraagt om visie, beleid en afstemming. Om dit te kunnen bewerkstelligen is ambtelijke capaciteit nodig dat zich met focus in kan zetten op deze opgave. We hebben hierbij geleerd van het opstarten van het opgaveteam Langdurige Opvang Oekraïners. Om snel en doelmatig te handelen, is een opgaveteam met personeel dat zich allen hoeft te richten op deze opgave, essentieel.

2.2 De benodigde capaciteit wordt incidenteel georganiseerd en gedekt.

Het organiseren van ambtelijke capaciteit voor de aanpak van de opgave asielopvang is incidenteel van aard. Voor het onderzoek naar en eventueel opstarten van een of enkele crisisopvanglocaties verwachten wij dat dit incidentele inzet vraagt van 2023 tot eind 2025. Wanneer de crisisopvanglocaties gerealiseerd zijn, zal het beheer van de locaties grotendeels extern worden belegd bij het COA. Hierdoor kan het opgaveteam dat de locaties heeft gerealiseerd worden opgeheven.

Voor het opgaveteam dat met deze opgave aan de slag gaat, verzoekt het college uw raad om gelden vrij te maken voor de werving en aanstelling van een opgavemanager, beleidsmedewerker en een projectsecretaris voor de periode 2023-2025. Omdat het opgaveteam incidenteel van aard is, vragen we incidentele middelen aan voor de jaren 2023 tot en met 2025.

3.1 Incidentele lasten dekken met incidentele middelen via de algemene reserve

Wanneer een project een duidelijk einde heeft in de tijd kan het bestempeld worden als incidenteel. Voor het opgaveteam geldt dat het werk eindigt zodra de opvanglocatie(s) is/zijn

gerealiseerd. Voor het opgaveteam willen wij dan ook incidentele dekking aanwenden om zo minder last te leggen op het structurele begrotingssaldo. Dit willen we doen door de middelen te onttrekken uit de algemene reserve.

4. Kanttekeningen

1.1 Proactief handelen moet later passen binnen wettelijk kader

Omdat we nu nog niet weten hoe een wettelijk kader er precies uit zal komen te zien, draagt proactief handelen de onzekerheid met zich mee dat stappen die je nu zet mogelijk wel niet helemaal passen binnen latere wettelijke kaders. Desondanks zien we een maatschappelijke opgave op ons af komen waar we als gemeente in eigen regie invulling aan willen geven.

2.1 Inzet van incidenteel personeel zorgt voor weglekken van kennis

Door de inzet van tijdelijk personeel kan kennis over de opgave weglekken. We zien echter dat de inzet voor deze opgave niet uit de organisatie kan komen. De organisatie staat onder druk en is moeilijk in staat om capaciteit te leveren aan deze en andere opgaven.

3.1 Behoeft aan structureel beleidsadvies verloopt via een separaat proces

Het opgaveteam asielopvang kent een duidelijke operationele einddatum van 31-12-2025. Op dit moment sluiten we niet uit dat er na die tijd behoefte is aan beleidsadvies op asielopvang. Dit beleidsadvies staat dan volledig los van dit opgaveteam en heeft dan focus op een structurele inbedding van asielbeleid. Wanneer dit aan de orde zou zijn, verloopt het toekennen van een structurele fte het reguliere gemeentelijk proces via Kaderbrief en Begroting.

5. Financiële consequenties opgaveteam met dekkingsvoorstel

De verwerking zal plaatsvinden via de zomerrapportage 2023. In dit voorstel gaan we in op de dekking van de kosten van het opgaveteam Asielopvang voor 2023. Hieronder geven we een overzicht van de kosten zoals wij deze nu zien ook voor de komende jaren. Onder het opgaveteam verstaan we de opgavemanager, de beleidsmedewerker en de projectsecretaris.

Opgaveteam asielopvang	2023	2024	2025
Incidentele kosten opgaveteam	289.000	320.000	320.000

De incidentele kosten 2023 dekken we door een onttrekking uit de algemene reserve. Deze onttrekking bedraagt € 289.000,-. Het putten van middelen uit de algemene reserve leidt tot een lager weerstandsvermogen. Echter, de ratio weerstandsvermogen van 2024 (uit Begroting 2023-2026) geeft met een ratio van 1,5 een zeer solide basis. De onttrekking € 289.000 zal niet leiden tot een daling van dit ratio omdat de impact van dit voorstel zeer klein is.

Met het COA zijn we in gesprek over de dekking van de kosten. Het is mogelijk dat we (een deel) van de personele kosten in de toekomst kunnen declareren bij het COA of de rijksoverheid. In dat geval doen we dat natuurlijk waardoor de onttrekking uit de reserve lager uit kan vallen. Wanneer dit het geval is, informeren wij u daarover via de P&C-cyclus.

6. Juridische aspecten

Het college is bevoegd te besluiten over (nood)opvang en daarvoor een locatie aan te wijzen. En de gemeenteraad besluit over de randvoorwaarden en de benodigde middelen (al dan niet vooruitlopend op latere dekking vanuit COA/Rijk).

7. Duurzaamheid

Duurzaamheid is niet van toepassing.

8. Extern draagvlak / burgerparticipatie

Binnen bijgevoegde voorgestelde randvoorwaarden wordt informatie, communicatie en participatie verder vormgegeven. Daarnaast hecht het college, juist in het kader van een zo breed mogelijk draagvlak, waarde aan de randvoorwaarden die door de gemeenteraad gesteld worden.

Met direct omwonenden en betrokken ontwikkelaars is reeds frequent contact over de beoogde realisatie van noodopvang voor asielzoekers op Wilderszijde. Zodra gemeentelijke besluitvorming gereed is zal deze informatie en participatie verder verspreid worden over de inwoners van Lansingerland en in het bijzonder de dichtst bijzijnde kernen.

De gemeente informeert, in samenwerking met het COA en betrokken maatschappelijke organisaties, inwoners proactief (informatieavonden) en reactief (reguliere gemeentelijke informatievoorziening) over de noodopvang van asielzoekers. Inwoners worden uitgenodigd mee te denken over de goede inbedding van de noodopvang in de Lansingerlandse samenleving.

Het vormen van een opgaveteam heeft geen effect op extern draagvlak of burgerparticipatie. Het opgaveteam zal er wel zorg voor dragen dat burgerparticipatie een belangrijk onderdeel is van het proces omtrent de crisis opvanglocaties.

9. Verdere procedure

Zodra uw raad instemt met de randvoorwaarden en het alloceren van de gevraagde budgetten, worden daaraan gekoppelde vacatures opgesteld en uitgezet voor werving.

Wanneer het opgaveteam tot concrete voorstellen en adviezen komt dan zal dit separaat worden gecommuniceerd via raadsinformatiebrieven, raadsvoorstellen of via presentaties in beeldvormende commissies. In deze voorstellen zal ook concreet worden gemaakt welke effecten dit heeft op de inzet van ondersteunende capaciteit uit de organisatie.

Bijlagen

1. Randvoorwaarden noodopvang asielzoekers Wilderszijde (T23.02606)

Onderwerp	Randvoorwaarden noodopvang asielzoekers en formalisering opgaveteam
Portefeuillehouder	Leon Hoek
Registratienummer	BR2300027
Datum raad	29/06/2023

De raad van de gemeente Lansingerland;
Na het voorstel gelezen te hebben

Op basis van de argumenten

- als we regie nemen is de gemeenteraad in de positie randvoorwaarden te stellen;
- het opstellen van randvoorwaarden biedt gelegenheid voor specifiek lokale invulling;
- om proactief te kunnen handelen heeft het college formatie nodig om inzet te plegen;
- de benodigde capaciteit wordt incidenteel georganiseerd en gedekt;
- we dekken Incidentele lasten dekken met incidentele middelen via de algemene reserve.

Rekening te houden met

- de aankomende spreidingswet Asielopvang.

Besluit(en)

1. Vaststellen van randvoorwaarden voor noodopvang van asielzoekers op locatie Wilderszijde zoals geformuleerd in T23.02606.
2. Het incidentele bedrag € 289.000 voor incidentele capaciteit toe te kennen in het jaar 2023.
3. Het incidentele bedrag € 289.000 te dekken door een onttrekking uit de Algemene Reserve in 2023.

Dit Raadsbesluit is vastgesteld door de raad van de gemeente Lansingerland in zijn openbare vergadering van 29 juni 2023,

de griffier,

de voorzitter,

drs. Eveline Hamelink-van Rens

drs. Pieter van de Stadt